

A Kúria a Gyulai és Beregszászi Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr.Beregszászi Béla ügyvéd) által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Borsod-Abaúj Zemplén Megyei Bíróságnál 10.P.20.198/2009. szám alatt megindított és másodfokon a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.369/2011/4. számú ítéletével befejezett perében a felperes részéről 53. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott, a nem vagyoni kártérítésről, a másodfokú perköltségről és az illeték viselésről szóló rendelkezéseit hatályon kívül helyezi és ebben a részében a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 10.P.20.198/2009/45. számú kijavított ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 130.000 (Egyszázharmincezer) forint együttes másodfokú és felülvizsgálati költséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 240.000 (Kettőszáznegyvenezer) forint együttes fellebbezési és felülvizsgálati illetéket, míg a felperes költségmentessége folytán le nem rótt 120.000 (Egyszázhúszezer) forint csatlakozó fellebbezési illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s

A felperes 2007. június 13-án, 40 éves korában tehergépkocsi vezetőjeként súlyos sérülésekkel járó közúti balesetet szenvedett, amelyben vétlen volt. A balesetet okozó tehergépkocsi kötelező felelősségbiztosítója az alperes. A felperesnél a balesettel okozati összefüggésben 24%-os egészségkárosodás alakult ki; mindkét alsó végtag sérülései miatt járása elnehezült, fájdalmai vannak, mentális hátrányok és esztétikai elváltozások is kialakultak nála.

A felperes a keresetében a peren kívül már kifizetett összeget meghaladó vagyoni és nem vagyoni kárai megfizetésére kérte az alperes kötelezését.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, a helytállási kötelezettségét és a követelés jogalapját elismerte, az összegszerűséget vitatta.

Az elsőfokú bíróság kijavított ítéletével kötelezte az alperest 2.500.000 forint nem vagyoni kár és ennek 2007. június 13. napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamata, összesen 790.000 forint lejárt járadék - jövedelempótló és közlekedési költség címén járó - és ennek 2010. január 1-jétől járó késedelmi kamata, valamint 2011. február 1-jétől havonta előre esedékesen havi 35.000 forint járadék megfizetésére, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az alperest 328.200 forint eljárási illeték megfizetésére, és megállapította, hogy a felperes helyett 252.700 forint illetéket az állam visel, továbbá rendelkezett arról, hogy a felek a felperült költségeiket ezt meghaladóan maguk viselik. A nem vagyoni kártérítés esetében az alperes által már kifizetett 2.500.000 forint összeg figyelembevételével további 2.500.000 forint nem vagyoni kárt tartott olyan mértékű kárpótlásnak, amely álláspontja szerint a felperest ért nem vagyoni hátrányok kiegyenlítésére alkalmas.

Az alperes fellebbezése és a felperes csatlakozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és a nem vagyoni kártérítés összegét leszállította 500.000 forintra, míg a vagyoni kártérítés összegét felemelte 805.000 forintra, a kamatfizetés kezdő időpontjának megváltoztatásával. Mellőzte annak kimondását, hogy a felek a saját költségeiket maguk viselik. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 137.100 forint perköltséget, az alperes által fizetendő kereseti illeték összegét 208.200 forintra módosította, az állam által előlegezett költség összegét 16.587 forintra változtatta és megállapította, hogy az állam terhén marad 372.700 forint le nem rótt kereseti illeték és 33.173 forint állam által előlegezett költség, ezt meghaladóan az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 101.250 forint másodfokú perköltséget és megállapította, hogy az alperes 522.850 forint fellebbezési eljárási illeték visszatérítésére jogosult. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kártérítés körében a felperest ért immateriális hátrányokat feltárta, ám azokat a nem vagyoni kártérítés összegének a meghatározásánál nem megfelelően értékelte; a jogsértés súlyát és következmények súlyosságát kell figyelembe venni, de nem hagyható figyelmen kívül a hasonló következményekkel járó, korabeli káreseményekkel kapcsolatos ítélkezési gyakorlat és az annak megfelelő egységes megítélés követelménye sem. A felperes javára megállapított nem vagyoni kártérítés az alperes által önként teljesített összeggel együtt az őt ért immateriális hátrányokhoz képest eltúlzott, és ilyen mértékű kárpótlás megállapítására a felperesnél súlyosabb sérelmek esetén szokott sor kerülni. Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a felperes az elsőfokú bíróság tájékoztatása ellenére nem kért további szakértői bizonyítást, pedig a baleset miatti lelki megbetegedésre vonatkozó kórisme felállítása pszichológus szakértő kompetenciájába tartozott

volna. A felperest ért sérelmek kompenzálására az általa bizonyított tényekre figyelemmel összesen 3.000.000 forint nem vagyoni kártérítés szükséges és egyben elegendő, és ez felel meg az egységes megítélés követelményének.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet és abban a másodfokú ítélet „megváltoztatását” és az alperes marasztalását kérte 2.500.000 forintban, valójában az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, annak megállapítása mellett, hogy a felek a saját költségeiket maguk viselik. Hivatkozott arra, hogy a másodfokú bíróság jogszabálysértően jutott arra a következtetésre, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított nem vagyoni kártérítés összege eltúlzott, ellenkezőleg azt az ítélkezési gyakorlatnak megfelelően, az egységes megítélés követelményét nem sértve állapította meg. Állította, hogy a másodfokú ítélet azért is jogszabálysértő, mert az elsőfokú bíróság mérlegelési jogkörét sértette meg, érdemben helyes döntést változtatott meg, és nem tett eleget az indokolási kötelezettségének sem.

Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte, arra hivatkozással, hogy helyesen állapította meg a felperest megillető nem vagyoni kártérítés összegét és a felperes valójában a bizonyítékok felülmérlegelését kéri, amelyre a felülvizsgálati eljárásban csak akkor kerülhet sor, ha a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen mérlegelése, iratellenesség állapítható meg, vagy a logika szabályaival ellentétes mérlegelés történt. Az adott esetben ilyen jogsértő mérlegelés nem történt és a másodfokú bíróság az indokolási kötelezettségének is eleget tett.

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése és a Pp. 275. §-ának (2) bekezdése alapján a Kúria azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálattal támadott részében a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

A felülvizsgálati kérelem alapos.

A jogerős ítéletnek csak a nem vagyoni kártérítés összegének a leszállítása és a perköltség viseléséről szóló rendelkezése volt felülvizsgálattal támadott, a Kúriának ezért e körben kellett vizsgálnia, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

Az alperes helytállási kötelezettsége a perben nem volt vitás és az alperes nem vitatta a felperesnek a nem vagyoni kártérítés megfizetésére irányuló követelését sem, csupán annak mértéke (összezszerűsége) volt vitás.

A felperes a nem vagyoni kárigényét a baleset során kialakult tényleges sérüléseire, a kialakult esztétikai elváltozások (hegek)

létrejöttére, a munkaképességét hátrányosan érintő tényekre és a mentális következményekre alapította, ezért a bíróságnak ezeknek a hátrányoknak a meglétét kellett vizsgálnia és a kompenzálásra alkalmas nem vagyoni kárpótlást meghatároznia. A nem vagyoni kártérítés mértékét vitató felülvizsgálati kérelem alapján a jogerős döntés felülvizsgálatára az ad alapot - és az alperes erre a felülvizsgálati ellenkérelmében helyesen hivatkozott -, ha a bíróság a nem vagyoni hátrányok feltárása érdekében a szükséges bizonyítást nem folytatta le, vagy a tényállást a rendelkezésre álló bizonyítékok Pp. 206. §-ának (1) bekezdésében foglaltak megsértésével állapította meg, de akkor is, ha a nem vagyoni kártérítés mértékének meghatározása a Ptk. 355. §-a (4) bekezdésének megszegésével történt.

A jogerős ítélet helyesen állapította meg a nem vagyoni kárpótlás mértékének a meghatározásánál a károsult személyi körülményeit, a társadalomban elfoglalt helyzetét, és helyesen utalt arra, hogy a káreseménynek a károsult személyével való összefüggéseit kell döntő súllyal értékelni. A felperes személyes előadása, házastársának tanúvallomása alapján az elsőfokú bíróság az ítélete indokolásában részletesen utalt arra, hogy a baleset következtében a felperes életminősége mennyiben változott, az orvos-szakmai kérdések tekintetében pedig az igazságügyi orvosszakértői vélemény megállapításait vette figyelembe. E szerint értékelte a baleset után kialakult eljárás korlátozottságát, a torzító hegeket, valamint a felperes maradványállapotát, figyelembe véve a felperes életkorát és a baleset előtti, és utáni munkavégzési lehetőségeit, a gépkocsi vezetéssel összefüggő korlátaikat, a házaséletben és társas kapcsolataiban jelentkező problémáit.

Annak nem volt akadálya, hogy a másodfokú bíróság maga is értékelje a rendelkezésre álló bizonyítékokat, mert a kétfokú eljárás szabályai ennek a lehetőségét a másodfokú bíróság számára is megadják.

A Ptk. 355. §-ának (1) és (4) bekezdése alapján nem vagyoni kártérítésként azt a kárpótlást kell megtéríteni, amely a károsultat ért nem vagyoni hátrány csökkentéséhez, vagy kiküszöböléséhez szükséges. A jogerős ítélet helyesen vizsgálta és értékelte azokat a szempontokat, amelyek a nem vagyoni kárpótlás megítélésénél irányadóak, azonban a jogsértés súlyát, a felperes életkörülményeiben bekövetkezett változásokat és a nála kialakult hátrányokat a másodfokú bíróság nem értékelte kellő súllyal. A bíróságnak minden esetben az adott egyedi ügy, egyéniesített vizsgálata alapján kell állást foglalnia abban a kérdésben, hogy a felperesnél jelentkező összes, tényleges hátrányos hatást mérlegelve az életminőség hátrányos változása bekövetkezett-e, s milyen súllyal.

A felülvizsgálati kérelem alappal kifogásolta, hogy a jogerős ítélet a felperesnél nem kellő súllyal értékelte a nem vagyoni hátrányt megalapozó körülményeket és túlzott jelentőséget tulajdonított a más hasonló esetekben megállapított döntéseknek. A

megállapított 3.000.000 forint helyett ennél magasabb összeg az, amely a jogsértés súlyát, a felperes életkörülményeiben bekövetkezett változásokat a kialakult hátrányokat kellően figyelembe veszi, illetőleg kompenzálja. A felperest ért nem vagyoni hátrány mértékét az elsőfokú bíróság állapította meg helyesen, a károsodás bekövetkeztekor fennálló ár- és értékviszonyokra is figyelemmel. A felperesnél a baleset miatti mentális károsodást az igazságügyi szakértő megállapította, azt 16%-os össz-szervezeti egészségkárosodásnak minősítette, ezért további szakértői bizonyítás nélkül is el lehetett fogadni az ezzel kapcsolatos életnehezítettséget, amelyet a per egyéb bizonyítékai is megerősítettek. Ezért e körben további bizonyítás hiánya a felperes terhére nem róható.

A kifejtettekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott részét a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése szerint - tárgyaláson kívül hozott határozatával - a Pp. 275. §-ának (4) bekezdése alapján részben hatályon kívül helyezte, a nem vagyoni kártérítésről és a perköltségről szóló rendelkezések körében az elsőfokú bíróság kijavított ítéletét helybenhagyta.

A jogerős ítélet részbeni hatályon kívül helyezése - az elsőfokú perköltség érintetlenül hagyása mellett - kiterjedt a jogerős ítélet perköltségre és illetékviselésre vonatkozó rendelkezéseire is, ezért a Kúria e rendelkezések hatályon kívül helyezésével kötelezte az alperest a Pp. 270. §-ának (1) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 78. §-ának (1) és a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján a felperes együttes másodfokú és felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére.

Az alperes a felülvizsgálat eredményeként a másodfokú eljárásban nagyobb részt, míg a felülvizsgálati eljárásban teljes mértékben pervesztes lett. A pernyertesség és a pervesztesség arányára figyelemmel az alperes a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján köteles a fellebbezési és a felülvizsgálati illeték megtérítésére, míg a 13. §-ának (1) bekezdése és a 14. §-a alapján a felperes költségmentessége folytán le nem rótt csatlakozó fellebbezési illetéket az állam viseli.

Budapest, 2012. február 27.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Almásy Mária s.k. előadó bíró, Dr. Erményi Lajos s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

kúriai tisztviselő

HM